

O panoramă a revistelor literar - artistice

Adela CUCU,

bibliotecar principal, Serviciul Săli de Lectură

Până la urmă, o revistă, fie că a reușit să se impună atenției generale, fie că nu, este destinată să intre în fondul documentar al unei biblioteci. De regulă, colecțiile publicațiilor sunt mai puțin solicitate de cercetătorii științifici, literari, interesați să reconstituie contexte social - culturale, începuturile de afirmare și etapele devenirii unor scriitori deja celebri, istoriile zbuciumate ale receptării unor opere ce au supraviețuit anumitor epoci. Într-un cuvânt, oricât ar fi de importante, revistele, în mod obișnuit, nu sînt reeditate, ci intră în atenția unor eventuali autori de antologii tematice.

Un loc aparte în formarea intelectuală și lărgirea orizontului cultural a fiecărui utilizator îl ocupă revistele de literatură, istorie literară, artă și cultură, publicațiile periodice or, după Mircea Eliade, prin lectură *“fiecare descoperă ceea ce era spiritual și cultural pregătit să descopere”* și, mai ales, *“înțelegem mai ales ceea ce sîntem predestinați să înțelegem prin propria noastră vocație, orientare culturală sau a momentului istoric căruia-i aparținem”*.

Sala de lectură Științe Filologice deține o amplă colecție de reviste (peste 138 de titluri),

anuale, editate de cunoscute instituții de cultură. Biblioteca se străduie să achiziționeze cu regularitate revistele și ziarele apărute în ultimii ani.

Aceste reviste rețin atenția prin aspectul grafic și, mai ales, prin bogatul și interesantul material factologic ce se conține în studiile istorice, culturale, cronicile literare. Să dăm câteva exemple concludente:

Revista **Convorbiri Literare**, fondată de societatea Junimea din Iași la 1 martie 1867, apare ca serie nouă (editor: Uniunea Scriitorilor din România, redactor șef: Cas-sian Maria Spiridon).

Revista găzduiește versuri și proză originală, articole de istorie și critică literară, interviuri, cronică literară, precum și rubrici speciale: “Convorbiri critice”, “Restituiri”, etc. În cadrul rubricilor “Marele reper”, “Critica poeziei, prozei și critica criticii”, “Prezențe contemporane”, “Delimitări”, “Cronica ideilor literare”, “Opinii – controverse” apar materiale variate, care fac din *Convorbiri Literare* o revistă de ținută ar-

tistică, cu un profil bine conturat. Revista este preocupată îndeosebi de valorificarea literaturii române vechi, moderne și contemporane, propunând atenției cititorilor pagini din lucrările cronicarilor, texte inedite din secolul XIX și din literatura actuală. Compartimentul "Literatura universală" - include traduceri - poezie și proză, interviuri.

Revista tinerilor scriitori din Republica Moldova **Contrafort** (fondată în 1994, director: Vasile Gârneț, redactor șef: Vitalie Ciobanu) se remarcă prin larga deschidere spre valorile culturale și "reprezintă o generație cu multă inteligență și cu un important profesionalism". *Contrafort* demonstrează că în R. Moldova există o publicație de o foarte bună prestanță intelectuală. E structurată în mai multe compartimente: actualitate, cronică literară, opinii, eseu, note de călătorie, interviuri etc.. Revista acordă spații generoase: poezie, proză, cronică de carte, interviuri, consemnarea evenimentelor culturale: arte vizuale, cinema, teatru. Nu este neglijat nici socialul, politicul.

Revista de artă, cultură și civilizație **Sud-Est** din Chișinău (editată în prezent cu sprijinul Fundației Culturale Române, redactor șef: Valentina Tăzlăuanu) împlinește 16 ani de existență. Încă de la începuturi, revista ține-tește sincronizarea cu spiritul modern al literaturii din Țară și din Europa. *Sud-Est*-ul găzduiește eseuri, comentarii critice, articole de atitudine, cronici literare și teatrale, proză,

comemorări etc., semnate cu preponderență de autori basarabeni. Se mai rețin dezbaterile tematice, interviurile cu diferite personalități din republică.

Cuoscute publicație interbelică, revista **Viața Basarabiei**, fondată în 1932, condusă de Pan Halipa și Nicolae Costenco, reapare în anul 2002. Revista s-a impus ca o adevărată enciclopedie a Basarabiei interbelice. Fiecare publicație, fiecare filă au devenit, cu timpul, pagini valoroase de istorie. Revista publică, reproduce cele mai interesante cronici, recenzii, informații din viața literară. Realizează astfel o legătură firească între trecut și prezent, act necesar pentru cunoașterea mai profundă, mai complexă a procesului literar basarabean. Compartimentele revistei produc impresia de temeinicie, conțin texte semnate de autori importanți. Se reține compartimentul *Istorie literară*, care găzduiește pagini scrise de sau despre mari scriitori români. Revista mai publică romane, poezii, eseuri.

Deschisă spre toate timpurile și toate generațiile literare este revista de literatură, cultură, civilizație - **Basarabia** care apare din 1931. Publică în paginile sale multă proză, poezie, critică literară, romane inedite, rezonanțe ale lansărilor de carte, eseuri, interviuri, dezbateri, memorii. *Basarabia* are compartimente precum: Pagini regăsite, Oameni pe care i-a dat Moldova, Rădăcini adânci, Biblioteca universală, Artă și cultură etc.

În 1984, apărea în Franța (și simultan în Italia) revista **Lettre Internationale**, care avea să devină curând spațiul în care și-au dat întâlnire importante nume ale vieții culturale mondiale. Mai târziu, în 1992, *Lettre Internationale* se editează nu numai la Paris și

Roma, dar și la Berlin, Madrid, Praga, Belgrad, Zagreb, Budapesta, Sankt Petersburg, și la București, în versiuni diferite.

Lettre Internationale – ediția română (editată de Institutul Cultural Român) este o revistă de colecție, cam ceea ce era “Secolul 20” în anii ’60 - ’70. Lecturînd revista condusă de Dan Hăulică, ne putem face o idee despre cele mai valoroase apariții din literatura și publicistica mondială, despre noutățile din arta plastică și teatru, toate apărute în foarte bune traduceri. *Lettre...* poate să ne țină la curent nu doar cu operele marilor scriitori ai literaturii universale contemporane, dar și cu dezbaterile pe marginea unor subiecte din istorie, politologie, filosofie și sociologie. Revista publică romane, poezii, studii de teorie literară semnate de autori din toate colțurile lumii, făcând accesibilă cititorului român marea literatură actuală.

Manuscriptum - revistă trimestrială, editată de Muzeul Literaturii Române, apare la București (din 1970), dir. fondator: D. Panaitescu - Perpessicius, este destinată valorificării operelor și documentelor literare inedite, aflate în păstrarea Muzeului Literaturii Române sau în alte

arhive. Revista și-a câștigat un prestigiu meritat prin rubrici variate și interesante: “Scriitori români în arhive străine”, “Scriitori străini în arhive românești”, “Cronica edițiilor”, “Restituiri”, “Fișier bibliografic” ș. a. Reproduce texte inedite aparținând scriitorilor români și străini. Textele sînt însoțite de ample comentarii, datorate unor critici de marcă. **Manuscriptum** publică dezbateri, organizate de Muzeu, evocări.

Strâns legată de numele lui Mihai Eminescu, revista oradiană de cultură

Familia (fondator: Iosif Vulcan în 1865), apare lunar (din 1990), serie nouă. Lui Iosif Vulcan îi aparține meritul de a fi descoperit talentul poetic al lui Mihai Eminescu și al lui George Coșbuc. Sumarul revistei cuprinde, de regulă, informații din viața literară și culturală, varietăți din țară și străinătate, studii și analize literare, istorie literară, recenzii și cronici din cele mai diverse domenii (cinema, teatru, muzică) comentarii, polemici, dar și poezie, proză, eseuri, folclor. *Familia* publică diverse traduceri din poezia și proza europeană și nu numai, întrunind în pagini nume a mai multor personalități literare din sec. XIX-XX. Prin materialele diverse, cu o vădită tentă instructiv – educativă, revista contribuie la cultivarea cititorilor.

Și dintr-o pură întâmplare începutul secolului XX coincidea cu apusul unei generații de cărturari și nașterea alteia. Noua generație, mult mai bine pregătită sub aspect teoretic, bătea la porțile afirmării. Această generație avea nevoie de o revistă în care să-și poată exprima idealurile și să-și încerce măsura

talentului. Atunci s-a născut ideea **“Luceafărului”**, titlu cu valoare de simbol și, în același timp, un pios omagiu adus marelui poet. *Luceafărul* apare la 1 iulie 1902. Prin eforturi și chiar printr-o oarecare șansă revista, amenințată de mai multe ori cu dispariția, supraviețuiește, își consolidează poziția și își câștigă o faimă binemeritată. Reapare la București (din 31 ian.1990), serie nouă, inițiată de Laurențiu Ulici. În *Cuvînt înainte*, revista anunță că își propune să așeze la baza activității sale “adevărul, frumosul și binele”. Publică în paginile sale multă proză, eseuri, cronici, recenzii, note critice. Este sensibilă și comentează cele mai importante evenimente literare, culturale, acordă un spațiu generos comentariilor critice.

“A face o revistă înseamnă a crea un loc de întâlniri, a-ți putea alege partenerii și a avea un cuvînt întrucîtva la modul de a se prezenta ei în lume”, afirma Aurel Rău, fost redactor șef al

prestigioasei publicații literare clujene **Steaua** (din apr. 1954). Într-adevăr, revista a devenit acel loc al întâlnirii talentelor, redactorii și colaboratorii reușind să promoveze o literatură de bună calitate.

De la începuturi și pînă astăzi, *Steaua* promovează cu consecvență poezia românească, dar și lirica de pe diferite meridiane. Angajată din primele numere în debaterile în jurul problemelor de bază ale poeziei contemporane, *Steaua* acor-

dă atenție în mod constant traducerilor din creația poetică a autorilor străini. E o tendință nobilă și temerară a publicației clujene - de a promova marile valori poetice ale sec. XX. Revista mai găzduiește eseuri - literare, filosofice, sociale, științifice. De la o etapă la alta, *Steaua* descoperă și valorifică teritorii poetice inepuizabile, propunînd iubitorilor de poezie călătorii într-o lume inedită și fascinantă.

Un loc aparte îl ocupă revista **Apostrof** – revistă lunară din Cluj-Napoca (apare din 1990). Sumarul publicației cuprinde comentarii, memorii, eseuri, recenzii și cronici, convorbiri, dosare literare și critice, reportaje, interviuri demne de tot interesul. Din subiectele cu cea

mai mare frecvență, sînt de remarcat cele legate de autobiografiile în literatură și cultura română, liberalizarea pieței literare. La fel, revista publică documente inedite, fragmente de jurnal, memorii ale personalităților, manuscrise însoțite de comentarii, fotografii, etc.

O “gazetă săptămînală”, binecunoscută în viața literară este **România Literară** (apare la

București din 1932) – săptămînal de critică și informație literară, artistică și culturală. Cu toată diversitatea tematică din paginile săptămînalului, literatura: poezie, evocări, comentarii (cronică, articol, eseu, note etc.), guvernează

majoritatea paginilor date. Mai prezintă interes și cronicile de film, de sport, paginile consacrate vieții teatrale, comentariile evenimentelor din viața artistică și politică, traducerile

din literatura universală. Nu lipsesc cronicile la cărțile românești și străine, recent apărute, notele care informează asupra fenomenului literar universal sau recenzii la reviste importante.

Toți cei
 literatură
 știu că
 – revistă de
 (înființată la
 Fondatori: I.
 Cara-giale,
 serie nouă
 1990).

preocupați de
 contemporană
 revista **Vatra**
 cul-tură,
 1894, dir.
 Slavici, I. L.
 G. Coșbuc),
 (din ian.
 editată de Uni-

unea Scriitorilor, Consiliul Județean Mureș, redactor șef: Cornel Moraru) merită citită număr de număr. **Vatra** – e bine scrisă, originală, inovatoare în mai multe materii. Preferă mozaicul genurilor: publicistică, critică literară, poezie, proză etc.

Cele opt pagini lunare ale **Jurnalului Literar**, editat de societatea de istorie literară "G. Călinescu" – includ multe documente inedite, cronicile la apariții recente, scrise cu spirit critic sigur, articole de opinie și atitudine intelectuală, studii utile pentru cercetătorii literari. George Călinescu a

întemeiat (în 1939) "o gazetă de critică și informare literară", care să ofere „o icoană integrală a literaturii noastre”, în genul revistei franceze **Les Nouvelles Littéraires**. Doi factori pledau în favoarea unei asemenea reviste: interesul intelectualului față de literatură și modificarea gustului cititor. Revista publică și fragmente de memorii, corespondență, romane inedite, istorie literară,

cronică literară. **Jurnalul...** rămâne a fi o publicație importantă a literaturii postbelice, un document esențial pentru toți cei interesați de viața intelectuală.

Un eveniment cultural valoros, practic, o antologie de poezie românească contemporană este revista **Poesis**, ce apare la Satu Mare, lunar (din ian. 1990). **Poesis**, în pofida imenselor greutatea pe care le traversează la această oră poezia și poezii, ne ajută să privim cu optimism destinul viitor al Poeziei. Revista găzduiește cronicile de poezie, confesiuni ale poezilor despre po-

ezii și poezie, studii de istorie literară, debuturi, traduceri, anchete literare, cronicile de carte, Poezie și multă Poezie.

Teatru – revistă bilunară de cultură teatrală (din ian. 1990) este o revistă nu numai a oamenilor de teatru, unde redactorul ei vede publicația ca o posibilitate de contact între critici, dar și ca un ghid al evenimentelor din lumea scenei. Publică comentarii, interviuri, dialoguri, scurte studii despre artiști, opere și opere, cronicile teatrale, fragmente de piese de teatru, pune în dezbatere probleme ale teatrului istoric, ține la curent fanii teatrali cu noutățile montărilor în teatrele din România și din străinătate.

